

SỰ XUẤT HIỆN CỦA LOÀI NGƯỜI VÀ BẦY NGƯỜI NGUYÊN THỦY

1. Tóm tắt lý thuyết

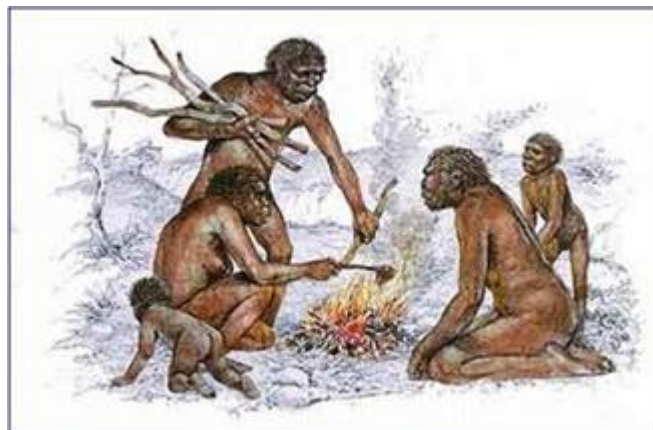
1.1. Sự xuất hiện loài người và đời sống bầy người nguyên thủy

- Loài vượn cổ (khoảng 6 triệu năm trước)
    - + Có thể đi, đứng bằng 2 chân, dùng tay cầm, nắm, ăn hoa quả, động vật nhỏ.
    - + Xương hóa thạch ở Đông Phi, Tây Á, Việt Nam.
  - Người Tối cổ (4 triệu năm trước đây)
    - + Đi, đứng bằng hai chân, đôi tay tự do sử dụng công cụ lao động.
    - + Trán thấp và bợt ra sau, u mày nổi cao, hộp sọ đã lớn hơn và hình thành trung tâm phát tiếng nói trong não.
- => Đây là hình thức tiến triển nhảy vọt từ vượn thành người và là thời kỳ đầu tiên của lịch sử loài người.
- + Di cốt ở Đông Phi, Gia va, Bắc kinh, Thanh Hóa (tìm thấy công cụ đá).
  - + Chế tạo công cụ:
    - Chế tạo công cụ đá (đồ đá cũ).

Hình 1: Đồ đá cũ

- Làm ra lửa.

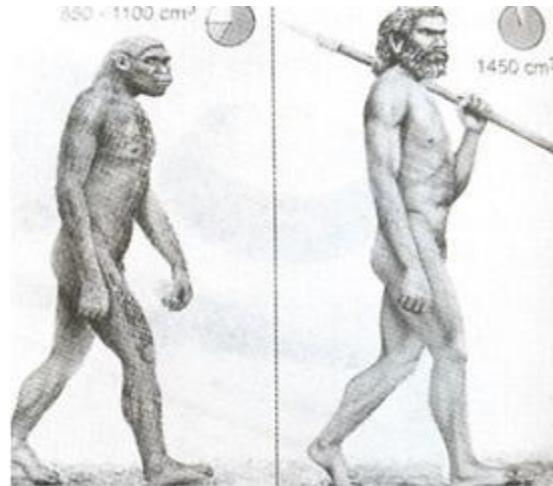

Hình 2: Biết sử dụng lửa

- + Tìm kiếm thức ăn, săn bắn - hái lượm
- + Quan hệ xã hội của người tối cổ được gọi là bầy người nguyên thủy.

1.2. Người tinh khôn và óc sáng tạo

- Người tinh khôn hay Người hiện đại (khoảng 4 vạn năm trước đây)
- Người tinh khôn có cấu tạo cơ thể như người ngày nay.

Hình 3: Người tối cổ và Người tinh khôn

- Biết chế tạo công cụ:
- + Ghè hai rìa của mảnh đá làm cho gọn và sắc hơn để làm rìu, dao, nạo.
- + Làm lao bằng xương cá, cành cây.
- + Chế tạo cung tên là thành tựu lớn trong quá trình chế tạo công cụ và vũ khí.
- Kết quả:
- + Thức ăn tăng lên
- + Cư trú “nhà cửa”

Hình 4: Cư trú “nhà cửa”

- Bước tiến:
- + Công cụ thời đá cũ → công cụ thời đá mới (ghè - mài nhẵn - đục lỗ tra cán)

Hình 5: Đồ đá mới

+ Công cụ mới: Lao, cung tên.

1.3. Cuộc cách mạng thời đá mới

- 1 vạn năm trước đây thời kỳ đá mới bắt đầu.
- Con người biết trồng trọt, chăn nuôi, biết khai thác từ thiên nhiên.
- Làm sạch những tấm da thú để che thân, tìm thấy những chiếc khuy làm bằng xương.
- Biết dùng đồ trang sức như vòng cổ bằng sò ốc, chuỗi hạt xương, vòng tay, vòng cổ chân, hoa tai.... bằng đá màu, sáo bằng xương dùi lỗ, đàn đá, trống bịt da.

Hình 6: Đồ trang sức được làm từ vỏ ốc

- Con người không ngừng sáng tạo.

=> Họ có cuộc sống no đủ, ít phụ thuộc vào thiên nhiên.

2. Luyện tập

Câu 2: Thế nào là bầy người nguyên thủy?

Gợi ý trả lời

- Là tổ chức xã hội đầu tiên của loài người gồm khoảng 5 đến 7 gia đình sống quây quần theo quan hệ ruột thịt với nhau. Họ cùng nhau lao động, tìm kiếm thức ăn và đấu tranh chống thú dữ để tự vệ.

- Trong bầy người nguyên thủy có quan hệ hợp quần xã hội (khác với bầy động vật): mỗi bầy đều có người đứng đầu, có sự phân công công việc giữa nam và nữ. Mọi người đều có nghĩa vụ săn bắt, tìm kiếm thức ăn, bảo vệ lẫn nhau và trông nom con cái.

- Bầy người nguyên thủy là tổ chức đầu tiên của xã hội nguyên thủy, từ khi con người xuất hiện cách đây khoảng 4 triệu năm đến lúc Người hiện đại ra đời, xã hội thị tộc xuất hiện cách đây khoảng 4 vạn năm.

Câu 2: Hãy cho biết những tiến bộ kĩ thuật của thời đá mới?

Gợi ý trả lời

- Khoảng 1 vạn năm trước đây, loài người tiến vào thời đá mới.

- Điểm nổi bật của công cụ đá mới là người ta có thể ghè đẽo những mảnh đá thành hình dáng gọn và chính xác hơn với từng công việc, với những kiểu loại theo yêu cầu khác nhau (dao, rìu, đục...), được mài nhẵn ở rìa lưỡi hay rìa toàn thân, được khoan lỗ hay có nấc để tra cán.

- Công cụ thời đá cũ vẫn là những mảnh đá được ghè đẽo thô sơ, còn công cụ thời đá mới là những mảnh đá đã được con người ghè sắc và mài nhẵn thành hình công cụ.

- Cũng trong thời gian này, người ta biết đan lưới đánh cá bằng sợi vỏ cây và làm chài lưới bằng đất nung, biết làm đồ gốm để đựng và đun nấu (nồi, bát, vò...).

Câu 3: Trình bày những tiến bộ trong đời sống con người thời đá mới?

Gợi ý trả lời

Các nhà khảo cổ coi thời đá mới là một cuộc cách mạng, đời sống của con người thời kì này đã có sự tiến bộ rất lớn:

- Từ săn bắt, hái lượm đánh cá đã tiến tới biết trồng trọt và chăn nuôi.

+ Việc hái lượm năm này qua năm khác đã đem lại kinh nghiệm trồng và thu hoạch theo thời vụ một số cây lương thực và thực phẩm như khoai, củ, bầu bí...

+ Đi săn, bắt được thú nhỏ, người ta giữ lại để nuôi và thuần dưỡng thành gia súc, trước tiên là chó rồi đến cừu, lợn, bò...

=> Con người có óc sáng tạo và ở thời kì này họ bắt đầu biết khai thác từ thiên nhiên cái cần cho cuộc sống của mình chứ không chỉ thu lượm những cái có sẵn trong thiên nhiên.

- Đời sống văn hóa, tinh thần của con người thời kì này cũng phong phú đa dạng và tốt đẹp hơn. Cụ thể:

+ Con người bắt đầu làm sạch những tấm da thú để che thân cho ấm và cho "có văn hóa". Những chiếc cúc (khuy) và kim làm bằng xương tìm thấy trong các di chỉ văn hóa đã nói lên điều đó.

+ Người ta đã biết dùng đồ trang sức như vòng cổ bằng vỏ ốc và chuỗi hạt xương (bằng cách đem khoan lỗ rồi lấy dây khâu lại), vòng tay, vòng cổ chân, hoa tai... bằng đá màu.

Các nhà khảo cổ còn tìm thấy chiếc sáo bằng xương dùi lỗ, đàn đá và có lẽ còn có cả trống bịt da.

3. Kết luận

Bài học tóm tắt sự xuất hiện của loài người và bày người nguyên thủy cùng với những thành tựu mà họ đạt được trong thời kì này.

www.eLib.vn